



ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ



Студенттер мен жас ғалымдардың
«ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ БІЛІМ - 2014» атты
IX халықаралық ғылыми конференциясы

IX Международная научная конференция
студентов и молодых ученых
«НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ - 2014»

The IX International Scientific Conference for
students and young scholars
«SCIENCE AND EDUCATION-2014»

2014 жыл 11 сәуір
11 апреля 2014 года
April 11, 2014



**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**Студенттер мен жас ғалымдардың
«Ғылым және білім - 2014»
атты IX Халықаралық ғылыми конференциясының
БАЯНДАМАЛАР ЖИНАҒЫ**

**СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ
IX Международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«Наука и образование - 2014»**

**PROCEEDINGS
of the IX International Scientific Conference
for students and young scholars
«Science and education - 2014»**

2014 жыл 11 сәуір

Астана

УДК 001(063)
ББК 72
Ғ 96

Ғ 96

«Ғылым және білім – 2014» атты студенттер мен жас ғалымдардың IX Халықаралық ғылыми конференциясы = IX Международная научная конференция студентов и молодых ученых «Наука и образование - 2014» = The IX International Scientific Conference for students and young scholars «Science and education - 2014».
– Астана: <http://www.eni.kz/ru/nauka/nauka-i-obrazovanie/>, 2014. – 5831 стр.
(қазақша, орысша, ағылшынша).

ISBN 978-9965-31-610-4

Жинаққа студенттердің, магистранттардың, докторанттардың және жас ғалымдардың жаратылыстану-техникалық және гуманитарлық ғылымдардың өзекті мәселелері бойынша баяндамалары енгізілген.

The proceedings are the papers of students, undergraduates, doctoral students and young researchers on topical issues of natural and technical sciences and humanities.

В сборник вошли доклады студентов, магистрантов, докторантов и молодых ученых по актуальным вопросам естественно-технических и гуманитарных наук.

УДК 001(063)
ББК 72

ISBN 978-9965-31-610-4

©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық
университеті, 2014

УДК 331.101.1(574-251)

ЗАМАНАУИ ИНТЕРЬЕР СТИЛЬДЕРІ МЕН БАҒЫТТАРЫНА САЛЫСТЫРМАЛЫ САРАПТАМА

Айдарова Б.Б.

aidarova.baqila@mail.ru

Л.Н Гумилев атындағы ЕҰУ, Астана, Қазақстан
Ғылыми жетекші – п.ғ.к., доцент К.М Бегімбай

Заманауи интерьер стильдері бүгінгі таңда өзекті тақырыптардың бірі болып саналады. Интерьер дизайны дербес бағыт ретінде қалыптасқанына көп уақыт болмасада, қоршаған кеңістікті түрлендіру адам баласына әрқашан тән болған. Интерьер дизайнының стильдері біздің психологиялық және эмоционалды жағдайымызға үлкен әсер туғызады. Сол себепті пәтердің ішкі көрінісін және түстік ерекшеліктерін әрқашан өзгертіп тұруға құштарлық туғызады. Әдетте, интерьердің дизайны күшті визуальды әсерге ие болғандықтан, алдымен қолданбалы функциялар орындауымен байланысты деп ойлау қалыптасқан. Интерьерді түрлендіруде әулде ең кең тараған түрі қолданбалы дизайн болатын, себебі сол пәтерді немесе үйді толығымен қайта құруды (реконструкция жасауды) талап етпейді. Заманауи интерьер дизайнының көптеген стильдері қалыптасқан және қазіргі кезеңде олар интерьерді түрлендіру немесе қайта жаңғырту жұмыстарында кеңінен қолданылады.

Қоғамның үздіксіз дамуына сай, әр дәуірге тән талғам мен сұраныстың әрдайым өзгеріп тұруына байланысты дизайнерлер көбінесе, өткен дәуірдердегі стильдерге сүйене отырып шабыттанады. Бұрынғы стильдің мәнері қазіргі таңда өнерде, дизайнда және сәулет өнерінде қайталанып, «этностиль» атауымен жаңаша көрініс табуы заңдылық болып табылады. Бұндай өзара байланыс әрқашан болған деп есептейміз. Мысалы, 150 жыл бойы шарықтай даму кезеңін басынан кешірген Ежелгі Мысыр, Рим, Грекия мен Шығыс елдері мәдениетінің үлгілері, қазіргі кезеңдегі өнерге шабыт беретін құдіреті, олардың ерекшелігі мен санқырлы құпиялары туралы талас-тартыстар осы күнге дейін созылып келе жатыр.

Қазіргі кезеңдегі заманауи этностильдік бағыттардың бәрі дерлік өткен дәуірлердегі стильдердің жаңғырығы іспеттес. Байырғы этностардың тұрмыс тірлігіндегі заттық орта қоршаған тұрғын ортамен үйлесе отырып, олардың жайлы тұрмыс ортасының келбетінің көркем болуына да мән берілген және әр халықтың мәдениетінің өзіне нышанын айшықтап көрсеткен. Кеңес дәуірінен тәуелсіздік алған соңғы жиырма жыл ішінде бұрынғы социалистік республикаларда ұлттық мәдени мұраларды қайта жаңғырту қызу қолға алынуда. Осы мәдени бетбұрыс кезеңінде қазақ халқының да түпкі тұғырына сүйеніп, бүкіләлемдік жаһандану дәуірінде өз келбетін, өз бағытын іздеуі заңды құбылыс болып табылады.

XIX ғасырда дәстүрлі стиль өнерде басты рөл атқарды, бірақ XX ғасырда модерн стилі көшбасшы болды. Модернисттер өзіндік жеке мәнер жасауға тырысты және бұрынғымен байланысты толығымен жоққа шығарды. 1960 жыл постмодернизмнің келуі мен дизайнерлер қайта өткенге, яғни бұрынғы стильдерге оралды.

XXI ғасырда бұрынғы стиль дизайнерлерге тек шабыт көзі болып қана қойған жоқ. Ол заманауи визуальды мәдениеттің толық құқықты құрамы болып есептелді және жалғыз стильдің көмегімен заманның көрінісін сипаттайтын кезден алыстап кеткендігімізді көрсетті.

Дизайнерлерді шабыттандыратын революциялық ғылыми жаңалықтар мен жаңа технологиялар енді шығармашылық стимулға жатпайды. Осы күнде заманауи дизайнерлердің алдында стиль атрибуттары жағынан кең таңдау тұр. Олар болашақ стильді іздеу мақсатымен бұрынғы стильдермен заманауи стильдерді араластырып қолдануға ерікті.

Заманауи дизайн мата тәрізді, өзіне әр-түрлі мәнер сіңіреді және ол ешқандай стильдермен шектелмейді. Бір сөзбен айтқанда – заманауи дизайнның мүмкіндіктері шексіз. Дәстүрлі стильдер көбінесе заманауи интерьер дизайнында кеңінен қолданылады.

Қазіргі таңда дизайн нысанның пішіні мен функциясын ғана білдірмейді. Оның өзіндік көркем тілі бар және түсіну үшін оны білу қажет.

Жалпы стильдің түрлері сан алуан. Киім стильдері, сәулет өнеріндегі стильдер, графика дизайны стильдері, ландшафт дизайны стильдері, интерьер дизайндағы стильдер және т.б.

Стиль сөзінің мағынасына үңілетін болсақ – ежелгі гректің сөзі «stylos» яғни стиль – мәнер, сипат, ерекшелік дегенді білдіреді және бұл терминді көптеген салаларда қолдану қалыптасқан[1].

Заманауи дизайн стилін сараптамастан бұрын, бұрыннан қалыптасқан дәстүрлі стильдердің ғылыми-теориялық еңбектердегі анықтамаларына тоқталып өту керек.

Заманауи стиль – қазіргі уақыттың философиясын суреттейді, оның басты мақсаты барынша тұрмысты жеңілдетіп, отбасы әр мүшесінің даралығын көрсету. Қазіргі стильдің негізгі ұраны – игеру мен қолдануда функционалды, жеңіл және қарапайым болғаны абзал. Ондай ансамбль ережелері көпшішінді композиция тектес. Оларды стилистика мен туынды емес, эстетикалық қабылданған пішіннің ішкі заңдары біріктіреді.

Көбінесе заманауи стильдер бір қатарға тізіліп, түстік ерекшелігі шешілген белгілер (түс, материал, бөлшектер спецификасы), тұтастық қалыптастыратын басқа түптерге негізделген (тектоника туралы жалпы түсінік, көңіл-күй, масштаб). Заманауи стильдің бастамасы ХІХ ғасырдың екінші жартысында өнеркәсіптің, ғылымның және техниканың озықтығы қарқын дамуының ықпалының әсерінен туындады. Тарихи стильдердің эволюциялық дамуы революциялыққа ауысып, рационалдық бағытқа айналды.



Сурет 1. Заманауи дизайн стилінде жобаланған интерьер

Заманауи стильдердің классификациясына тоқталатын болсақ, олар – арт-деко, биодом, винтаж, китч, модерн (Ар-нуво), хай-тек, минимализм, этностиль және т.т..

Арт-деко – өнердегі стильдік ағымдардың бірі ретінде Батыс Европа және Американың елдерінің сәулет өнері мен дизайнында ХХ ғасырдың екінші жартысында қолдана басталған. 1925 жылы Парижде халықаралық Көрмеде Арт-деко атауына ресми түрде ие болды. Арт-деко стилінің элементтері модерн стилі, кубизм және экспрессионизм стильдеріне ұқсайды.

Кейін осы стиль түрі қонақ үйлерде, салондарда және ауқатты адамдардың үйлерінде кеңінен пайдаланылды[2].

Арт- деконың жаңа бағыты – нақты тарихи дәстүрмен байланысты емес, алайда ол өзіне әр-түрлі стильдердің эклектика мен модерннен, классицизм мен экспрессионизмге дейін кейпін біріктірген. Дизайнерлерде интерьерлік шешім қабылдауда еркіндік болды.



Сурет 2. Арт-Деко стилінде жобаланған интерьер

Биоүй (орыс. биодом) –дизайн интерьереріндегі заманауи бағыттарының біріне жатады. Болжам бойынша биоүйлер гендік инженерия көмегімен өсірілетін болады. Ауданның географиялық жағдайын ескере отырып, бірнеше апта аралығында, арнайы дайындалған тұқым арқылы табиғи биоқұрылыс өсіп шығады. Бұл тұрғын үйде жоғары технология орнын «жоғары биология» алады. Биоүй стилінде ең қарапайым табиғи пішіндер қолданылады.



Сурет 3. Биоүй стилінде жобаланған интерьер

Модерн (1880-1940 ж.) XX ғасырдың дизайндағы көшбасшысы болып табылады. Модерн стилі XIX ғасырдың аяғы – XX ғасырдың басында индустриализация кезінде пайда болды. Бірінші Дүние жүзілік соғыстан кейін Еуропадағы көп қалашықтардың қайта салуына байланысты модерн стилі жүзеге асты. Модерн теориясы 1936 жылы Николаус Певзнеромнің «Пионеры модерна» кітабына бірінші рет енді[3]. Модернизмнің басты принциптері көбінесе Ле Корбюзьенің жұмыстарынан көруге болады. Сонымен қатар, белгілі модернисттер – Адольф Лус, Питер Бернс, Вальтер Гропиус және Мисс Ван дер Роэны атап өтуге болады.

Дизайн қоғамды қалыпты өзгертуге арналған құрал деген ой, модерн стилиінің дүниеге келуіне көмектесті. Адольф Лус өзінің «Орнамент и Преступление» кітабында қолданбалы өнерді қоғам мен байланыстырады[4]. Ал «Форма без орнамента» кітабында дизайндағы қарапайымдылық пен каталдылықты көрсеткен. Ою-өрнектен құтылғаннан кейін стильде қозғалыс пайда болды деп есептеген Адольф Лус[5].

Вальтер Гропиус басшылық еткен Баухауз мектебі модерн стилиінің көркем жұмыстарын әр-түрлі өнер түрінде жүзеге асыру үшін қалыптасқан дизайн мектебі ретінде танымал. Баухауз дизайнның барлық мүмкін салаларына дерлік – интерьер дизайны және жиһаз дизайны, керамика, графика, сәулет өнері және тағы басқа дизайн түрлерінде модерн стилиінің қалыптасуына және дамуына үлкен септігін тигізді.



Сурет 4. Модерн стилінде жобаланған интерьер

Ойымызды қорыта келе айтарымыз – біз осы сарапталған интерьер стильдерін қазіргі тұрғын ортада көре аламыз және оларды заманауи сұранысына сай интерьер дизайны стильдері қазіргі таңда өте ауқамды көлемде қолданысқа ие болуына куәгерміз. Болашақта заманауи стильдердің қайдан бастау алып, қалай дамығанын және келешекте қай бағытта өрбитінін зерделеу жұмыстарын жасау жалғасын бабады деп сенеміз.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі

1. http://www.dipris.ru/stili_interera/
2. <http://www.interiv.ru/styles/139/2074/>
3. Н. Певзноро. Пионеры модерна. – Москва, Искусство. 1936, 172 с.
4. А.Лус. Орнамент и Преступление. – Москва, Искусство. 2003, 217 с.
5. А.Лус. «Форма без орнамента». – Москва, Искусство. 1998, 156 с.